

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Warszawa, 25.11.2019

dr hab. Rafał Grząka

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna instrumentalistyka

Adres do korespondencji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

ul. Okólnik 2, 00-368 Warszawa

e-1

tel.

Recenzja pracy doktorskiej Pana mgra Macieja Frąckiewicza

Zleceniodawca recenzji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Wydział Instrumentalny, zlecenie podjęte na podstawie pisma dziekana, prof. dr. hab. Tomasza Strahla z dnia 24.06.2019 w oparciu o *Ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki muzycznej* z dnia 14 marca 2003 roku, art. 14 ust. 2 pkt. 2 (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 882 ze zm).

Podstawowe dane o kandydacie:

Maciej Frąckiewicz jest absolwentem Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. dr. hab. Klaudiusza Barana. Swoją naukę doskonalił także pod kierunkiem Iñakiiego Alberdiego (Barcelona), Grzegorza Stopy (Detmold) i Mie Miki (Essen). Jest zwycięzcą wielu prestiżowych konkursów akordeonowych, m. in. Arrasate Hiria Międzynarodowy Konkurs Akordeonowy (Hiszpania), Międzynarodowy Konkurs Akordeonowy im. Andrzeja Krzanowskiego w Czechowicach-Dziedzicach (2012, 2016), Preis des Deutschen Musikwettbewerbs w 2018. Wraz z wiolonczelistką Magdaleną Bojanowicz otrzymał w 2013 roku *Paszport Polityki*. Maciej Frąckiewicz prowadzi bardzo aktywną działalność koncertową i popularyzatorską. Występował z wieloma orkiestrami w Polsce i za granicą, m. in. z NOSPRem, Filharmonią Narodową, Filharmonią Lwowską, Elbląską Orkiestrą Kameralną. Dzięki niemu powstały, zatwierdzone przez kompozytora Krzysztofa Pendereckiego, akordeonowe wersje *Sinfonietty* i *Concerto Doppio - Koncert na akordeon*, opublikowane w wydawnictwie Schott. Od roku akademickiego 2018/2019 jest wykładowcą akordeonu w Hochschule für Musik w Detmold.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgra Macieja Frąckiewicza zatytułowana ***Rola wykonawcy w procesie kompozycji na przykładzie utworów na akordeon solo Wojciecha Blecharza, Krzysztofa Pendereckiego i Piotra Tabakiernika*** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (płyta CD) oraz jego opisu, tworząc logicznie przemyślany całościowy kształt zagadnienia.

Nagrania dokonano w Sali Koncertowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie oraz Studiu Koncertowym im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów:

1. Wojciech Blecharz - *Hypopnea na przestrojony akordeon*.
2. Krzysztof Penderecki - *Sinfonietta na akordeon*.
3. Piotr Tabakiernik - *WAM-iationen na akordeon*.

Dzieło artystyczne ukazuje Doktoranta jako wybitnego muzyka. Nagrane kompozycje wymagają od artysty nieskazitelnej techniki i precyzji, a ich poziom wykonawczy określiłbym jako ekstremalnie wysoki. Każdy utwór stawia przed wykonawcą nieco inne spectrum problemów interpretacyjnych, z którymi pan Maciej Frąckiewicz radzi sobie znakomicie. *Hypopnea na przestrojony akordeon* Wojciecha Blecharza to kompozycja, która otwiera zupełnie nowy rozdział w wykonawstwie muzyki akordeonowej. Połączenie tradycyjnych technik z eksperymentalnymi odstrojeniami, wydobywanie dźwięku w zupełnie nowatorski sposób, a zarazem bardzo precyzyjna rytmika sprawiają, że utwór ten stale zaskakuje, co zdecydowanie odzwierciedla założenia kompozytora. *Sinfonietta* Krzysztofa Pendereckiego to kompendium tradycyjnych problemów wykonawczych. Pan Maciej Frąckiewicz znakomicie opanował formę tej kompozycji, a na szczególną uwagę w tym przypadku zasługuje trzymająca w napięciu narracja. Szeroka amplituda dynamiczna, różnorodność artykulacyjna, agogiczna, a przede wszystkim dbanie o najdrobniejsze szczegóły i piękne brzmienie instrumentu, to najważniejsze cechy prezentowanego nagrania. Ponadto, Doktorant tworząc opracowanie wykazał się bezkompromisowym podejściem do barwy instrumentu, którego odbicie znajdujemy w bardzo skomplikowanej, ale przemyślanej rejestracji. Trzecim zaprezentowanym utworem jest *WAM-iationen na akordeon* Piotra Tabakiernika. Jest to bardzo udany pastisz oparty na motywach kilku utworów Wolfganga Amadeusza Mozarta, ozdobiony wstępem i zakończeniem z zastosowaniem nowoczesnych technik kompozytorskich. Maciej Frąckiewicz gustownie wpasował się w klasyczną stylizację. Doktorant z wielkim wyczuciem i smakiem wykonuje wszelkiego rodzaju figuracje, pasáže, ornamenty, stosując adekwatną i przemyślaną artykulację. Także dynamika nie pozostawia wątpliwości, że mamy do czynienia z wykonawcą świadomym. *WAM-iationen* to piękne zwięźczenie prezentowanego dzieła artystycznego, które dzięki tej kompozycji stało się kompletne. Doktorant w trzech utworach

zaprezentował bardzo szeroki zakres stylistyczny obejmujący kompozycje najnowsze-eksperymentalne (*Hypopnea*), utwory o najwyższym poziomie trudności (*Sinfonietta*) oraz nietuzinkową wirtuozerię (*WAM-iationen*). W związku z powyższym dzieło artystyczne oceniam bardzo wysoko.

Część opisowa pracy Pana mgra Macieja Frąckiewicza składa się z czterech rozdziałów poprzedzonych wstępem oraz wieńczącego całość podsumowania. Rozdział pierwszy składa się z dwóch podrozdziałów opisujących krótką historię XX i XXI wiecznej literatury akordeonowej przez pryzmat współpracy wykonawcy i kompozytora w Polsce i Europie. Przedstawione informacje są ciekawe, a wysnute przez Doktoranta wnioski trafne, choć Jego spojrzenie na rozwój polskiej literatury akordeonowej XX wieku w tym kontekście może budzić pewne kontrowersje, to uważam, że taki rodzaj analizy przyczyni się do kolejnych eksploracji tego tematu.

Rozdziały II-IV to opis współpracy Doktoranta z kompozytorami nagranych utworów. Na szczególną uwagę w tym miejscu zasługują fragmenty poświęcone twórczości wybranych kompozytorów umieszczone przed każdym z rozdziałów. Posiadając na swym koncie ponad 90 prawykonań Doktorant z wielką swobodą dzieli się własnymi przemyśleniami i doświadczeniami w sferze współpracy z twórcami. Nie boi się sugerować, a wręcz wywiera presję, doskonale wie czego może się spodziewać i konsekwentnie zmierza do określonego wcześniej celu. Z wielkim zainteresowaniem, a wręcz fascynacją zapoznałem się z tą częścią pracy. Zawiera ona informacje, które mają ogromny wpływ na interpretowanie nagranych dzieł. Kulisy powstawania *Hypopnei*, spory i dylematy zawarte w korespondencji z Wojciechem Blecharzem mogą służyć jako przewodnik w relacjach wykonawcy z twórcą. Także kontakt z niekwestionowanym autorytetem, Maestro Krzysztofem Pendereckim i zainteresowanie go współczesnym akordeonem koncertowym to wielkie osiągnięcie Doktoranta. Dziś z dzieł Mistrza korzysta już wielu akordeonistów, ale to właśnie Maciej Frąckiewicz był jednym z pierwszych. Silny wpływ wykonawcy na twórcę można również zaobserwować w relacji z Piotrem Tabakiernikiem, który w mojej ocenie miał najtrudniejsze zadanie. Twórca ten umiejętnie zrealizował wymagania postawione mu przez wykonawcę, jednocześnie pozostał wierny własnym zdobyczom kompozytorskim. Recytacja, bo o niej mowa okazała się kolejną płaszczyzną wykonawczą, w której Doktorant czuje się świetnie, a połączenie z jaskrawym, wręcz szklistym brzmieniem akordeonu tworzy nową jakość w literaturze.

Duży niedosyt pozostawia strona edycyjna opisu dzieła artystycznego. Ponad osiemdziesiąt błędów literowych, stylistycznych, ortograficznych, interpunkcyjnych i językowych nie powinno znaleźć się w pracy naukowej na tym poziomie. Zastrzeżenie budzi także bardzo ubogie streszczenie w języku angielskim oraz bibliografia, która nie została prawidłowo uszeregowana. Mam nadzieję, że wynika to z bardzo aktywnej działalności koncertowej Pana Frąckiewicza i nie jest przejawem nonszalancji. Mimo to, chcąc

rekomendować powyższy opis do publikacji musi on zostać w tym zakresie gruntownie poprawiony.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dziełem artystycznym i jego opisem, autorstwa mgra Macieja Frąckiewicza stwierdzam, że stanowi ono cenny wkład w rozwój akordeonistyki polskiej tym samym spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka. Doktorant spełnił tym samym wymagania art.13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Wnoszę o przyjęcie pracy doktorskiej mgra Macieja Frąckiewicza i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Prof. T. Gaj